

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 1 grudnia 2008 r.*

W sprawie C-388/08 PPU

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 35 UE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Korkein oikeus (Finlandia) postanowieniem z dnia 5 września 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w tym samym dniu, w postępowaniu karnym przeciwko:

Arturowi Leymannowi,

Aleksejowi Pustovarovowi,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, J.N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, P. Lindh (sprawozdawca) i A. Arabadjiev, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: C. Strömholm, administrator,

* Język postępowania: fiński.

uwzględniając wniosek sądu krajowego z dnia 5 września 2008 r., który wpłynął do Trybunału w tym samym dniu, o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym na podstawie art. 104b regulaminu,

uwzględniając postanowienie trzeciej izby z dnia 11 września 2008 r. o uwzględnieniu tego wniosku,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 listopada 2008 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu A. Leymanna przez M. Annalę, asianajaja,

— w imieniu A. Pustovarova przez H. Tuominena, oikeustieteen maisteri,

— w imieniu rządu fińskiego przez A. Guimaraes-Purokoski, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez J.M. Rodrígueza Cárcama, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu niderlandzkiego przez C. ten Dam, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez I. Koskinena, R. Troostersa, a także S. Grünheid, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu rzecznika generalnego,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 27 ust. 2–4 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. L 190, s. 1, zwanej dalej „decyzją ramową”).

- 2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego w Finlandii przeciwko A. Leymannowi i A. Pustovarovowi, oskarżonym o popełnienie ciężkiego przestępstwa („törkeä”) związanego ze środkami odurzającymi i przekazaniem władzom fińskim w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania.

Ramy prawne

Prawo Unii Europejskiej

3 Artykuł 2 ust. 1 decyzji ramowej stanowi:

„Europejski nakaz aresztowania może zostać wydany w przypadku czynów, które w świetle prawa obowiązującego w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym [związany z pozbawieniem wolności] o maksymalnym wymiarze co najmniej 12 miesięcy [których górna granica wynosi przynajmniej 12 miesięcy] [...]”.

4 Artykuł 2 ust. 2 decyzji ramowej wymienia 32 przestępstwa, wśród nich nielegalny handel środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, które — jeśli w wydającym nakaz państwie członkowskim zagrożone są karą pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym związanym z pozbawieniem wolności, których górna granica wynosi przynajmniej 3 lata, tak jak są zdefiniowane w prawie wydającego nakaz państwa członkowskiego — stanowią podstawę, bez weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za popełniony czyn, do przekazania na mocy europejskiego nakazu aresztowania.

5 Zgodnie z art. 2 ust. 4 decyzji ramowej weryfikacja pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej za popełniony czyn może zostać przeprowadzona w przypadku przestępstw, które nie zostały wymienione w art. 2 ust. 2 decyzji ramowej.

- 6 Artykuł 3 decyzji ramowej wymienia przesłanki obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.
- 7 Artykuł 4 decyzji ramowej wymienia przesłanki fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.
- 8 Artykuł 8 decyzji ramowej dotyczy treści i formy europejskiego nakazu aresztowania. Ustęp 1 lit. d) i e) tego przepisu wymaga, aby podane zostały następujące informacje:

„d) charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa, szczególnie w odniesieniu do art. 2;

e) opis okoliczności popełnienia przestępstwa, w tym jego czas i miejsce oraz stopień jego popełnienia przez osobę [stopień udziału osoby w popełnieniu przestępstwa], której dotyczy wnioszek”.

- 9 Artykuł 27 ust. 2 decyzji ramowej stanowi, że „osoba przekazana nie może być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana [w związku z którym została przekazana]”, z wyjątkiem przypadku określonego w ust. 1 tego artykułu, na mocy którego zgoda na takie przekazanie jest domniemana, i przypadków określonych w art. 27 ust. 3.

- 10 Artykuł 27 ust. 3 decyzji ramowej stanowi, że „ust. 2 nie stosuje się w następujących przypadkach:
- a) kiedy osoba mająca możliwość opuszczenia terytorium państwa członkowskiego, któremu została przekazana, nie uczyniła tego w ciągu 45 dni od swego ostatecznego zwolnienia lub wróciła na to terytorium po opuszczeniu go;
 - b) przestępstwo nie podlega karze pozbawienia wolności lub środkowi zabezpieczającemu związanemu z pozbawieniem wolności;
 - c) sądowa procedura karna [postępowanie karne] nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą;
 - d) kiedy osoba może podlegać karze lub środkowi penitencjarnemu niepolegającemu [na] pozbawieniu wolności, co w szczególności dotyczy kary finansowej lub środka zastosowanego w jej miejsce, nawet jeśli kara lub środek daje podstawy do ograniczenia jej wolności osobistej;
 - e) kiedy osoba, co do której uzgodniono, że ma zostać przekazana, równocześnie, jeśli to właściwe, zgodnie z art. 13 odwołuje się do zasady szczególności [kiedy osoba wyraziła zgodę na przekazanie, w odpowiednim przypadku równocześnie ze zrzeczeniem się prawa do skorzystania z zasady szczególności zgodnie z art. 13];
 - f) kiedy osoba, po jej przekazaniu, w sposób jednoznaczny odwołuje się do [zrzeka się prawa do skorzystania z] zasady szczególności w odniesieniu do szczególnych przestępstw [konkretnych czynów] poprzedzających jej przekazanie [...];
 - g) w przypadku gdy wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę, wyraża zgodę zgodnie z ust. 4”.

11 Artykuł 27 ust. 4 decyzji ramowej ma następujące brzmienie:

„Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje się do wykonującego nakaz organu sądowego, z załączeniem informacji określonych w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenia określonego w art. 8 ust. 2. Zgodę taką wyraża się, gdy przestępstwo, wobec [w odniesieniu do] którego jest ona wymagana, podlega przekazaniu [samo wymaga przekazania] osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej. Zgody odmawia się w przypadkach wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie udzielić jedynie na podstawie przyczyn wymienionych w art. 4. Decyzję podejmuje się nie później niż po upływie [w ciągu] 30 dni po otrzymaniu wniosku.

[...]”.

12 Artykuł 31 ust. 1 decyzji ramowej stanowi, że zastępuje ona odnośne przepisy kilku konwencji mających zastosowanie w stosunkach między państwami członkowskimi w dziedzinie ekstradycji, mianowicie: Europejskiej konwencji o ekstradycji, podpisanej w dniu 13 grudnia 1957 r., Konwencji sporządzonej na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie uproszczonej procedury ekstradycyjnej między państwami członkowskimi Unii Europejskiej podpisanej w dniu 10 marca 1995 r. (Dz.U. C 78, s. 2) i Konwencji sporządzonej na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczącej ekstradycji między państwami członkowskimi Unii Europejskiej podpisanej w dniu 27 września 1996 r. (Dz.U. C 313, s. 12, zwanej dalej „konwencją z 1996 r.”).

13 Z informacji dotyczącej daty wejścia w życie traktatu z Amsterdamu opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* w dniu 1 maja 1999 r. (Dz.U. L 114, s. 56) wynika, że Republika Finlandii złożyła oświadczenie w trybie art. 35 ust. 2 UE, mocą którego uznała właściwość Trybunału Sprawiedliwości do orzekania na warunkach określonych w art. 35 ust. 3 lit. b) UE.

Prawo krajowe

- 14 Zgodnie z § 1 działu 50 rikoslaki (kodeksu karnego) (w wersji wynikającej z ustawy 1304/1993), obowiązującym w czasie popełnienia czynów objętych aktem oskarżenia, przestępstwa związanego ze środkami odurzającymi dopuszcza się w szczególności, kto bezprawnie dokonuje przywozu lub usiłowania przywozu, przewozi lub zleca przewóz, zbywa, pośredniczy, odstępuje innej osobie lub w inny sposób wprowadza do obrotu lub usiłuje wprowadzić do obrotu, posiada lub usiłuje wejść w posiadanie środków odurzających.
- 15 Zgodnie z § 2 działu 50 tego kodeksu „ciężkie” przestępstwo związane ze środkami odurzającymi ma miejsce wówczas, gdy przedmiotem czynu jest szczególnie niebezpieczny środek odurzający lub znaczna ilość środka odurzającego i jednocześnie w ogólnej ocenie przestępstwo należy zakwalifikować jako ciężkie. Kto dopuszcza się ciężkiego przestępstwa związanego ze środkami odurzającymi, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
- 16 Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettu laki (1286/2003) (ustawa 1286/2003 o wydawaniu pomiędzy Finlandią a innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej) dokonuje transpozycji decyzji ramowej. Paragraf 14 tej ustawy stanowi, że wniosek o zatrzymanie i przekazanie musi zawierać informacje dotyczące charakteru i prawnej kwalifikacji czynu, w szczególności czynu, w przypadku którego nie jest wymagana podwójna odpowiedzialność karna, oraz opis okoliczności faktycznych przestępstwa włącznie z czasem i miejscem jego popełnienia oraz stopniem udziału w przestępstwie osoby podlegającej przekazaniu.
- 17 Paragraf 58 ust. 1 wymienionej ustawy stanowi, że osoba przekazana Republice Finlandii przez państwo członkowskie nie może być ścigana, skazana ani pozbawiona wolności w związku z popełnionym przed przekazaniem czynem innym niż czyn, który stanowi podstawę przekazania. Zgodnie z art. 58 ust. 2 zakaz ten nie ma zastosowania w szczególności wówczas, gdy postępowanie karne nie pociąga za sobą nałożenia

środka ograniczającego wolność osoby przekazanej lub gdy wydające państwo członkowskie zgodzi się na odstępstwo od tego zakazu.

Postępowanie przed sądem krajowymi i pytania prejudycjalne

- 18 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy postępowania karnego wszczętego przeciwko A. Leymannowi i A. Pustovarovowi, ściganym przez władze fińskie za popełnienie ciężkiego przestępstwa związanego ze środkami odurzającymi. Zainteresowani zostali tymczasowo aresztowani, A. Leymann na podstawie postanowienia zaocznego wydanego przez Helsingin käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji w Helsinkach) w dniu 21 marca 2006 r., a A. Pustovarov — na podstawie postanowienia zaocznego tego samego sądu z dnia 5 maja 2006 r.

W odniesieniu do A. Leymanna

- 19 Na mocy europejskiego nakazu aresztowania z dnia 21 marca 2006 r. prokuratura okręgowa w Helsinkach zwróciła się do polskiego organu sądowego o zatrzymanie i przekazanie A. Leymanna, podejrzanego o popełnienie ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi w okresie pomiędzy 1 stycznia 2005 r. a 21 marca 2006 r., w celu przeprowadzenia postępowania karnego. Według nakazu aresztowania A. Leymann, działając wraz z innymi współsprawcami, wprowadził nielegalnie do Finlandii dużą ilość amfetaminy, substancji uznanej za bardzo groźny środek odurzający, w celu jej wprowadzenia do obrotu.
- 20 Polski organ sądowy orzekł w dniu 28 czerwca 2006 r. o przekazaniu A. Leymanna Republice Finlandii na podstawie wniosku o przekazanie zawartego we wspomnianym nakazie aresztowania.

- 21 W dniu 2 października 2006 r. prokuratura okręgowa w Helsinkach wniosła do Helsingin Käräjäoikeus akt oskarżenia przeciwko A. Leymannowi w związku z popełnieniem przez niego ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi w okresie pomiędzy dniem 15 lutego a dniem 26 lutego 2006 r. W akcie oskarżenia wskazano, że A. Leymann, działając z A. Pustovarovem i innymi współsprawcami, wwiózł do Finlandii 26 kg haszyszu w celu wprowadzenia go do obrotu. Według prokuratury A. Leymann był wykonawcą, a A. Pustovarov i inna osoba organizatorami przywozu. Produkt został przewieziony do miasta Kouvola (Finlandia) przez port w Hanko (Finlandia) w samochodzie osobowym, a następnie odebrany przez inną osobę.
- 22 Prokuratura okręgowa w Helsinkach oświadczyła, że przed wszczęciem postępowania przed Helsingin käräjäoikeus otrzymała od przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy europejskim organie ds. intensyfikacji współpracy sądowej (Eurojust) wiadomość, że nie ma konieczności zwrócenia się do tego państwa członkowskiego z wnioskiem o wyrażenie zgody, na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej, na ściganie A. Leymanna za popełnienie ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi polegającego na wwozie haszyszu, jeśli przekazanie nastąpiło na podstawie podejrzenia o dokonanie wwozu amfetaminy.
- 23 W dniu 7 listopada 2006 r. Helsingin käräjäoikeus, do którego nie wpłynęło żadne zażalenie na przekazanie lub na oskarżenie podejrzanych, domniemych sprawców przestępstwa, w tym A. Leymanna, uznał za winnych, a A. Leymanna skazał na karę pozbawienia wolności.
- 24 A. Leymann wniósł apelację do Helsingin hovioikeus (sąd apelacyjny w Helsinkach), w której podniósł, że nie powinien być ścigany w związku z popełnieniem ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi (haszyszem) w okresie pomiędzy dniem 15 lutego a dniem 26 lutego 2006 r., ponieważ przestępstwo to nie stanowiło podstawy jego przekazania fińskiemu organowi sądowemu. W orzeczeniu z dnia 16 sierpnia 2007 r. sąd ten stwierdził, że Helsingin käräjäoikeus uzyskał zgodę polskiego organu sądowego — za pośrednictwem przedstawiciela tego państwa przy Eurojuście — na postawienie A. Leymanna w stan oskarżenia za popełnienie tego przestępstwa.

25 W dniu 30 listopada 2007 r. Helsingin hovioikeus rozpoznał sprawę co do istoty i skazał A. Leymanna na karę trzech lat i czterech miesięcy pozbawienia wolności. Choć według postanowienia odsyłającego A. Leymann został pozbawiony wolności od czasu zatrzymania w ramach procedury wydawania, w toku rozprawy przed Trybunałem jego przedstawiciel wskazał, że przebywa on na warunkowym zwolnieniu od lutego 2008 r.

W odniesieniu do A. Pustovarova

26 Na mocy europejskiego nakazu aresztowania z dnia 8 maja 2006 r. prokuratura okręgowa w Helsinkach zwróciła się do hiszpańskiego organu sądowego o zatrzymanie i przekazanie A. Pustovarova, podejrzanego o popełnienie ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi w okresie pomiędzy dniem 19 lutego a dniem 25 lutego 2006 r., w celu przeprowadzenia postępowania karnego. Zgodnie z nakazem aresztowania A. Pustovarov, działając wraz z innymi współsprawcami, wprowadził nielegalnie do Finlandii dużą ilość amfetaminy, substancji uznanej za bardzo groźny środek odurzający, w celu jej wprowadzenia do obrotu. Zainteresowanemu zarzucono organizowanie jej przywozu i wprowadzenia do obrotu. Wspomniany nakaz aresztowania dotyczył także dwóch innych ciężkich przestępstw związanych z obrotem środkami odurzającymi, które polegały na przywozie dużej ilości haszyszu w celu wprowadzenia go do obrotu, z których jedno zostało popełnione we wrześniu i październiku 2005 r., a drugie w listopadzie tego samego roku.

27 Hiszpański organ sądowy orzekł w dniu 20 czerwca 2006 r. o przekazaniu A. Pustovarova Republice Finlandii na podstawie wniosku o przekazanie zawartego w europejskim nakazie aresztowania z dnia 8 maja 2006 r.

28 W dniu 2 października 2006 r. prokuratura okręgowa w Helsinkach wniosła akt oskarżenia do Helsingin käräjäoikeus przeciwko A. Pustovarowowi w zakresie jego dotyczącym, w brzmieniu podanym w pkt 21 niniejszego wyroku.

- 29 W dniu 24 października 2006 r., gdy postępowanie przed wyżej wymienionym sądem było już w toku, wspomniana prokuratura wydała nowy europejski nakaz aresztowania, w którym zwróciła się do hiszpańskiego organu sądowego o zgodę na ściganie A. Pustovarova ze względu na popełnienie przez niego w okresie od dnia 19 lutego do dnia 25 lutego 2006 r. ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi, polegającego na wwozie dużej ilości haszyszu w celu wprowadzenia go do obrotu, a nie amfetaminy, która była już wymieniona w pierwotnym nakazie aresztowania.
- 30 Na mocy wyroku z dnia 7 listopada 2006 r., który został wydany przed uzyskaniem zgody hiszpańskiego organu sądowego w odniesieniu do drugiego nakazu aresztowania, Helsingin käräjaoikeus skazał A. Pustovarova na karę pozbawienia wolności za opisany w akcie oskarżenia czyn zakwalifikowany jako ciężkie przestępstwo związane z obrotem środkami odurzającymi, popełnione w okresie od dnia 15 lutego do dnia 26 lutego 2006 r., a także dwa inne ciężkie przestępstwa związane z obrotem środkami odurzającymi, które mu zarzucono.
- 31 A. Pustovarov wniósł apelację do Helsingin hovioikeus, w której podniósł, że nie powinien być ścigany w związku z popełnieniem ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi (haszyszem) w okresie pomiędzy dniem 15 lutego a dniem 26 lutego 2006 r., ponieważ przestępstwo to nie stanowiło podstawy jego przekazania fińskiemu organowi sądowemu.
- 32 W dniu 11 lipca 2007 r. hiszpański organ sądowy udzielił zgody na ściganie A. Pustovarova w związku okolicznościami podanymi w drugim europejskim nakazie aresztowania.
- 33 Helsingin hovioikeus uznał, że zgoda hiszpańskiego organu sądowego — pomimo jej uzyskania już po wydaniu wyroku przez Helsingin käräjaoikeus — umożliwi mu orzekanie w przedmiocie zarzutu popełnienia przez A. Pustovarova w okresie między dniem 15 lutego a dniem 26 lutego 2006 r. ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi.

34 W dniu 30 listopada 2007 r. A. Pustovarov został osądzony przez Helsingin hovioikeus za popełnienie tego przestępstwa, a także dwóch zarzucanych mu pozostałych przestępstw i skazany na łączną karę pięciu lat i ośmiu miesięcy pozbawienia wolności.

Skarga kasacyjna przed sądem krajowym

35 W dniu 28 maja 2008 r. została dopuszczona kasacja A. Leymanna i A. Pustovarova do Korkein oikeus (sądu najwyższego) dotycząca kwestii, czy zasada szczególności, o której mowa w uregulowaniu krajowym transponującym art. 27 ust. 2 decyzji ramowej, stoi na przeszkodzie ściganiu ich za popełnienie w okresie między dniem 15 lutego a dniem 26 lutego 2006 r. ciężkiego przestępstwa związanego z obrotem środkami odurzającymi, w tym przypadku dotyczącego haszyszu.

Pytania prejudycjalne

36 W tych okolicznościach Korkein oikeus postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Jak należy interpretować zawarte w art. 27 ust. 2 decyzji ramowej sformułowanie „inne przestępstwo [...] niż to, w związku z którym [osoba] została przekazana”, a ściślej jakie kryteria są istotne przy dokonywaniu oceny, czy opis czynu stanowiącego podstawę aktu oskarżenia różni się na tyle od opisu czynu stanowiącego podstawę przekazania, że miejsce ma „inne przestępstwo” w rozumieniu art. 27 ust. 2 i w związku z tym ściganie karne wymaga udzielenia zgody na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej?

- 2) Czy art. 27 ust. 2 decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na podstawie art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej ma zastosowanie w sytuacji, w której podstawę zarówno nakazu aresztowania, jak i ostatecznego aktu oskarżenia [stanowiło] ciężkie przestępstwo związane ze środkami odurzającymi, przy czym opis okoliczności faktycznych stanowiących podstawę oskarżenia zmienił się w późniejszym czasie w ten sposób, że akt oskarżenia wskazywał inny rodzaj środków odurzających od środków odurzających wskazanych w nakazie aresztowania?

- 3) Jak należy interpretować art. 27 ust. 2 decyzji ramowej, zgodnie z którym osoba przekazana nie może być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, w związku z którym została przekazana, zwłaszcza w kontekście postępowania w sprawie wyrażenia zgody uregulowanego w art. 27 ust. 4 i przy uwzględnieniu przepisu art. 27 ust. 3 lit. c), wedle którego „zasada szczególności” nie ma zastosowania, gdy sądowa procedura karna nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą?
 - a) Czy w sprawach podlegających postępowaniu w sprawie wyrażenia zgody wskazane przepisy należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie oskarżeniu o popełnienie danego przestępstwa, postępowaniu sądowemu lub wydaniu wyroku przed uzyskaniem zgody, o ile podejrzany o popełnienie przestępstwa nie zostanie w związku z danym podejrzeniem poddany środkowi pozbawienia lub ograniczenia wolności?

 - b) Jak należy ocenić okoliczność, że postępowanie karne związane z ograniczeniem wolności dotyczy wielu przestępstw, z których jedno podlega postępowaniu w sprawie udzielenia zgody? Czy w tym przypadku wskazane powyżej przepisy należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie oskarżeniu o popełnienie danego przestępstwa, które wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie udzielenia zgody, postępowaniu sądowemu lub wydaniu wyroku przed uzyskaniem zgody, również wówczas, gdy podejrzany zostanie poddany w związku postępowaniem sądowym środkowi ograniczenia wolności, o ile ograniczenie wolności w zakresie pozostałych punktów oskarżenia jest oparte na podstawie prawnej?”.

W przedmiocie trybu pilnego

- 37 Pismem z dnia 5 września 2008 r., które wpłynęło do sekretariatu w tym samym dniu, Korkein oikeus wniósł o zastosowanie do odesłania prejudycjalnego trybu pilnego przewidzianego w art. 104b regulaminu.
- 38 Sąd krajowy uzasadnił ten wniosek, podnosząc, że A. Pustovarov odbywa obecnie karę pozbawienia wolności za różne przestępstwa, w tym za przestępstwo związane z nielegalnym wwozem 26 kg haszyszu, w odniesieniu do którego w wyniku przebiegu postępowania wynikła potrzeba zwrócenia się z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Skazany ma zostać warunkowo przedterminowo zwolniony z dniem 18 marca 2009 r. Sąd ten zapewnia, że w razie oddalenia aktu oskarżenia dotyczącego tego przestępstwa okres kary orzeczonej wobec A. Pustovarova zostałyby skrócone, a skazany zostałby zwolniony na wolność wcześniej.
- 39 Zgodnie z propozycją sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego trzecia izba Trybunału postanowiła uwzględnić wniosek sądu krajowego o zastosowanie do odesłania prejudycjalnego trybu pilnego.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 40 Na wstępie należy przypomnieć, co wynika także z pkt 13 niniejszego wyroku, że w niniejszej sprawie Trybunał jest właściwy do orzekania w przedmiocie wykładni decyzji ramowej na podstawie art. 35 UE.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 41 Stawiając pytanie pierwsze, sąd krajowy dąży co do zasady do ustalenia, jakie kryteria są istotne dla dokonywania oceny, czy osoba przekazana jest ścigana za „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, w rozumieniu art. 27 ust. 2 decyzji ramowej, co wymagałoby wszczęcia postępowania w sprawie wyrażenia zgody, o którym mowa w tym art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4.
- 42 Z art. 1 ust. 1 i 2 decyzji ramowej, a także jej motywów od piątego do siódmego i jedenastego wynika, że jej celem jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji między państwami członkowskimi systemem przekazywania między organami sądowymi — w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania — osób skazanych bądź podejrzanych w celu wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku. Decyzja ramowa zmierza w szczególności do ułatwienia i przyspieszenia współpracy sądowej (zob. wyrok z dnia 3 maja 2007 r. w sprawie C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*, Zb.Orz. s. I-3633, pkt 28).
- 43 Artykuł 27 ust. 2 decyzji ramowej ustanawia zasadę szczególności, zgodnie z którą osoba przekazana nie może być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, w związku z którym została przekazana.
- 44 Zasada ta jest związana z suwerennością państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania i przyznaje osobie, której wniosek dotyczy, prawo do tego, aby ściganie, skazanie lub pozbawienie jej wolności w inny sposób nastąpiło wyłącznie za przestępstwo, w związku z którym została przekazana.

- 45 Państwa członkowskie mogą odstąpić od stosowania zasady szczególności zgodnie z art. 27 ust. 1 decyzji ramowej. Od zasady tej istnieje zresztą kilka wyjątków przewidzianych w ust. 3 tego artykułu.
- 46 Aby określić zakres art. 27 ust. 2 decyzji ramowej, a w szczególności sformułowania „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, należy wziąć od uwagę cel tej decyzji.
- 47 W tym względzie należy przypomnieć, że motyw piąty decyzji ramowej stanowi, iż cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi.
- 48 Ponadto zgodnie z tym samym motywem dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne.
- 49 Motyw szósty decyzji ramowej stwierdza, że europejski nakaz aresztowania stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako kamień węgielny współpracy sądowej.

- 50 Zgodnie z motywem dziesiątym decyzji ramowej wdrożenie mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania wymaga wysokiego stopnia zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi.
- 51 Zasada wzajemnego uznawania, która leży u podstaw systematyki decyzji ramowej, implikuje również zgodnie z art. 1 ust. 2 tej decyzji, że państwa członkowskie są zasadniczo zobowiązane do uwzględnienia europejskiego nakazu aresztowania. W istocie państwa członkowskie muszą lub mogą odmówić wykonania tego nakazu wyłącznie w przypadkach wymienionych w art. 3 i 4 teże decyzji ramowej.
- 52 Aby podjąć decyzję o przekazaniu osoby, której wniosek dotyczy, w celu ścigania za przestępstwo określone przez prawo obowiązujące w wydającym nakaz państwie członkowskim, właściwy organ sądowy państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania, opierając się na przepisach art. 2 decyzji ramowej, bada opis przestępstwa określonego w europejskim nakazie aresztowania. Zgodnie z formularzem znajdującym się w załączniku do decyzji ramowej opis ten powinien zawierać informacje wymienione w art. 8 tej decyzji, czyli w szczególności charakter i kwalifikację prawną przestępstwa, opis okoliczności popełnienia przestępstwa, w tym jego czas i miejsce oraz stopień udziału osoby w jego popełnieniu, której dotyczy wniosek, a także skalę przewidzianych za to przestępstwo kar.
- 53 Jak to podniosła Komisja w swoich uwagach, wniosek o przekazanie oparty jest na informacjach odzwierciedlających stan śledztwa w chwili wydania europejskiego nakazu aresztowania. Z tego względu jest możliwe, że w toku postępowania stwierdzone okoliczności faktyczne nie będą odpowiadały pod wszystkimi względami okolicznościom opisanym początkowo. Zebrane informacje mogą prowadzić do uściślenia lub modyfikacji znamion przestępstwa, ze względu na które pierwotnie nastąpiło wydanie europejskiego nakazu aresztowania.

- 54 Określenia „ścigana”, „skazana” lub „pozbawiona wolności” występujące w art. 27 ust. 2 decyzji ramowej wskazują, że pojęcie „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, powinno być oceniane z uwzględnieniem różnych etapów postępowania i w odniesieniu do każdej czynności procesowej, która może zmienić kwalifikację prawną czynu.
- 55 Ocena — z punktu widzenia wymogu uzyskania zgody — czy czynność procesowa prowadzi do stwierdzenia popełnienia „innego przestępstwa” niż to, którego dotyczy europejski nakaz aresztowania, wymaga porównania opisu czynu wymienionego w europejskim nakazie aresztowania z opisem czynu użytym w ramach późniejszej czynności procesowej.
- 56 Wymaganie uzyskania zgody państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania w razie jakichkolwiek zmian w opisie czynu wykraczałoby poza implikacje zasady szczególności i naruszałoby zakładany w decyzji ramowej cel polegający na przyspieszeniu i uproszczeniu współpracy sądowej pomiędzy państwami członkowskimi.
- 57 W celu stwierdzenia, czy chodzi o „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, należy zbadać, czy znamiona przestępstwa według opisu prawnego tego przestępstwa w wydającym nakaz państwie członkowskim są takie same jak te, ze względu na które nastąpiło przekazanie osoby, i czy istnieje wystarczająca zgodność pomiędzy danymi widniejącymi w nakazie aresztowania a danymi wymienionymi w ramach późniejszej czynności procesowej. Zmiany dotyczące okoliczności czasu i miejsca są dozwolone, o ile wynikają one z zebranych w ramach postępowania toczącego się w wydającym nakaz państwie członkowskim informacji, dotyczących zachowania opisanego w nakazie aresztowania, nie zmieniają charakteru przestępstwa i nie pociągają za sobą spełnienia przesłanek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na mocy art. 3 i 4 decyzji ramowej.

58 Do właściwego sądu krajowego należy dokonanie w świetle kryteriów wymienionych w poprzednim punkcie niniejszego wyroku oceny, czy przestępstwo opisane w akcie oskarżenia stanowi przestępstwo inne niż to, które zostało opisane w nakazach aresztowania wydanych wobec A. Leymanna i A. Pustovarova.

59 Z tego względu na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że w celu stwierdzenia, że rozważane przestępstwo nie jest „innym przestępstwem” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, w rozumieniu art. 27 ust. 2 decyzji ramowej, co wymagałoby wszczęcia postępowania w sprawie wyrażenia zgody, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej, należy zbadać, czy znamiona przestępstwa według opisu prawnego tego przestępstwa w wydającym nakaz państwie członkowskim są takie same jak te, ze względu na które nastąpiło przekazanie osoby, i czy istnieje wystarczająca zgodność pomiędzy danymi widniejącymi w nakazie aresztowania a danymi wymienionymi w późniejszej czynności procesowej. Zmiany dotyczące okoliczności czasu i miejsca są dozwolone, o ile wynikają one z zebranych w ramach postępowania toczącego się w wydającym nakaz państwie członkowskim informacji, dotyczących zachowania opisanego w nakazie aresztowania, nie zmieniają charakteru przestępstwa i nie pociągają za sobą spełnienia przesłanek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na mocy art. 3 i 4 decyzji ramowej.

W przedmiocie pytania drugiego

60 Stawiając pytanie drugie, sąd krajowy dąży co do zasady do ustalenia, czy zmiana w opisie przestępstwa dotycząca wyłącznie rodzaju przedmiotowego środka odurzającego, bez modyfikacji kwalifikacji prawnej przestępstwa, definiuje „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, w rozumieniu art. 27 ust. 2 decyzji ramowej i czyni koniecznym wszczęcie postępowania w sprawie wyrażenia zgody, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 tej decyzji.

- 61 W postępowaniu przed sądem krajowym akt oskarżenia dotyczy wwozu haszyszu, podczas gdy nakazy aresztowania mówią o wwozie amfetaminy.
- 62 Niemniej zawsze chodzi o przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi przynajmniej 3 lata, i należące do kategorii „nielegalny handel środkami odurzającymi”, wymienionej w art. 2 ust. 2 decyzji ramowej.
- 63 Z tego względu na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że w okolicznościach, jakie zaistniały w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, zmiana w opisie przestępstwa dotycząca rodzaju przedmiotowego środka odurzającego nie prowadzi sama z siebie do zdefiniowania „innego przestępstwa” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, w rozumieniu art. 27 ust. 2 decyzji ramowej.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 64 Stawiając pytanie trzecie, sąd krajowy dąży co do zasady do ustalenia, jak należy interpretować wyjątek od zasady szczególności przewidziany w art. 27 ust. 3 lit. c) decyzji ramowej, uwzględniając postępowanie w sprawie wyrażenia zgody, o którym mowa w art. 27 ust. 4 decyzji ramowej. W szczególności dąży on do ustalenia, czy przepisy te pozwalają na ściganie i skazanie osoby za „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, wymagające zgody państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania przed uzyskaniem tej zgody, o ile osoba ta nie jest poddana środkowi ograniczenia wolności. Ponadto sąd ten dąży do ustalenia, czy okoliczność, że w osoba ta została zatrzymana również ze względu na pozostałe zarzuty objęte aktem oskarżenia, uzasadniająca z punktu widzenia prawa jej zatrzymanie, ma wpływ na możliwość ścigania i skazania jej za to „inne przestępstwo”.

- 65 Na wstępie należy uściślić, że kwestia poruszona w pytaniu trzecim powstaje tylko wówczas, gdy przed właściwym organem sądowym toczy się postępowanie dotyczące „innego przestępstwa” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, gdyż z definicji wyjątki od zasady szczególności mają zastosowanie tylko w takim przypadku.
- 66 Aby ustalić zakres art. 27 ust. 3 decyzji ramowej, należy dokonać wykładni tego przepisu, mając na względzie przedmiot, systematykę i cel decyzji ramowej.
- 67 Wyjątki ustanowione w art. 27 ust. 1 i art. 27 ust. 3 lit. a)–g) decyzji ramowej nawiązują do wyjątków wyliczonych we wcześniejszych konwencjach dotyczących ekstradycji, w szczególności do wyjątków wymienionych w konwencji z 1996 r. Wyjątki, o których mowa w art. 27 ust. 3 lit. b)–d), odpowiadają wyjątkom przewidzianym w art. 10 ust. 1 lit. a)–c) tej konwencji.
- 68 Wyjątki te mają różne uzasadnienie. Podstawę dla wyjątków wymienionych w art. 27 ust. 1 i art. 27 ust. 3 lit. e)–g) decyzji ramowej stanowi zgoda odnośnych państw członkowskich lub organów sądowych państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania lub nawet osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania. Wyjątki przewidziane w art. 27 ust. 3 lit. b) i d) dotyczą obowiązujących kar lub środków. Wyjątek wymieniony w art. 27 ust. 3 lit. c) odnosi się do postępowania karnego.
- 69 Wyjątki, których podstawę stanowi zgoda, mają zastosowanie niezależnie od toczącego się postępowania i charakteru grożącej kary.

- 70 Wyjątki wymienione w art. 27 ust. 3 lit. b)–d) decyzji ramowej dotyczą także zróżnicowanych sytuacji. I tak wyjątek wymieniony w art. 27 ust. 3 lit. b) dotyczy sytuacji, w których przestępstwo nie podlega karze pozbawienia wolności lub środkowi zabezpieczającemu związanemu z pozbawieniem wolności. Wyjątek wymieniony w art. 27 ust. 3 lit. c) dotyczy sytuacji, w których postępowanie karne według prawa lub oceny organu sądowego nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą danej osoby. Artykuł 27 ust. 3 lit. d) decyzji ramowej ma związek z sytuacjami, w których osoba może podlegać karze lub środkowi penitencjarnemu niepolegającemu na pozbawieniu wolności, nawet jeśli kara lub środek daje podstawy do ograniczenia jej wolności osobistej. Ten ostatni przypadek dotyczy sytuacji, w których mają zastosowanie sankcje finansowe, w szczególności grzywny, lub środki takie jak praca na cele społeczne, a także nakazy lub zakazy, wśród nich na przykład obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych miejscach lub zakaz opuszczania terytorium odnośnego państwa członkowskiego.
- 71 W razie gdy w toku postępowania zostaje stwierdzone popełnienie „innego przestępstwa” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, nie jest możliwe ściganie z jego powodu bez uprzedniego uzyskania zgody, chyba że mają zastosowanie wyjątki przewidziane w art. 27 ust. 3 lit. a)–f) decyzji ramowej.
- 72 Wyjątek przewidziany w art. 27 ust. 3 lit. c) decyzji ramowej dotyczy sytuacji, w której postępowanie karne nie daje podstaw do zastosowania środków ograniczających wolność osobistą.
- 73 Wynika z tego, że w ramach tego wyjątku dana osoba może być ścigana lub skazana za „inne przestępstwo” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, dające podstawę do orzeczenia kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego związanego z pozbawieniem wolności, bez potrzeby wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zgody, o ile żaden środek ograniczenia wolności nie jest stosowany w toku postępowania karnego. Jeśli jednak na etapie wydawania wyroku w stosunku do wymienionej osoby zostanie orzeczona kara lub środek ograniczenia wolności, wykonanie tej kary wymaga uzyskania zgody.

74 Taka wykładania nawiązuje zresztą do przepisów art. 10 ust. 1 lit. b) konwencji z 1996 r., a wynika także z raportu wyjaśniającego w sprawie tej konwencji przyjętego przez Radę w dniu 26 maja 1997 r. (Dz.U. C 191, s. 13). Zgodnie z tym raportem wzywające państwo członkowskie może wszcząć lub kontynuować postępowanie karne bądź osądzić osobę w związku z czynem innym niż ten, który stanowił podstawę ekstradycji, nawet jeśli przestępstwo podlega karze ograniczenia wolności osobistej, o ile ani w toku postępowania, ani z jego powodu na osobę nie jest nałożony środek związany z ograniczeniem wolności osobistej. Zatem według tego raportu oznacza to, że w razie orzeczenia wobec danej osoby kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego związanego z pozbawieniem wolności orzeczenie to nie może zostać wykonane, chyba że wzywające państwo członkowskie uzyska zgodę tej osoby albo wezwanego państwa członkowskiego.

75 Artykuł 27 ust. 3 lit. c) decyzji ramowej nie stoi w każdym razie na przeszkodzie nałożeniu na osobę przekazaną środka ograniczenia wolności przed uzyskaniem zgody, jeżeli to ograniczenie wolności jest uzasadnione przez pozostałe zarzuty objęte aktem oskarżenia wymienione w europejskim nakazie aresztowania.

76 Z tego względu na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że wyjątek przewidziany w art. 27 ust. 3 lit. c) decyzji ramowej powinien być interpretowany w ten sposób, że w razie stwierdzenia popełnienia „innego przestępstwa” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, wymagane jest wystąpienie o zgodę, zgodnie z art. 27 ust. 4 decyzji ramowej, i jej uzyskanie, jeśli ma zostać wykonana kara pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający związany z pozbawieniem wolności. Możliwe jest ściganie lub skazanie osoby za takie przestępstwo przed uzyskaniem tej zgody, o ile żaden środek ograniczenia wolności nie jest stosowany na etapie ścigania lub postępowania karnego zmierzającego do wydania wyroku w odniesieniu do tego przestępstwa. Wyjątek, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. c), nie stoi w każdym razie na przeszkodzie nałożeniu na osobę przekazaną środka ograniczenia wolności przed uzyskaniem zgody, jeżeli ten środek jest uzasadniony przez pozostałe zarzuty objęte aktem oskarżenia, wymienione w europejskim nakazie aresztowania.

W przedmiocie kosztów

77 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

- 1) **W celu stwierdzenia, że rozważane przestępstwo nie jest „innym przestępstwem” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, w rozumieniu art. 27 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, co wymagałoby wszczęcia postępowania w sprawie wyrażenia zgody, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 tej decyzji ramowej, należy zbadać, czy znamiona przestępstwa według opisu prawnego tego przestępstwa w wydającym nakaz państwie członkowskim są takie same jak te, ze względu na które nastąpiło przekazanie osoby, i czy istnieje wystarczająca zgodność pomiędzy danymi widniejącymi w nakazie aresztowania a danymi wymienionymi w późniejszej czynności procesowej. Zmiany dotyczące okoliczności czasu i miejsca są dozwolone, o ile wynikają one z zebranych w ramach postępowania toczącego się w wydającym nakaz państwie członkowskim informacji, dotyczących zachowania opisanego w nakazie aresztowania, nie zmieniają charakteru przestępstwa i nie pociągają za sobą spełnienia przesłanek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na mocy art. 3 i 4 decyzji ramowej.**

- 2) **W okolicznościach, jakie zaistniały w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, zmiana w opisie przestępstwa dotycząca rodzaju przedmiotowego środka**

odurzającego nie prowadzi sama z siebie do zdefiniowania „innego przestępstwa” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, w rozumieniu art. 27 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584.

- 3) Wyjątek przewidziany w art. 27 ust. 3 lit. c) decyzji ramowej 2002/584 powinien być interpretowany w ten sposób, że w razie stwierdzenia popełnienia „innego przestępstwa” niż to, które stanowiło podstawę przekazania, wymagane jest wystąpienie o zgodę, zgodnie z art. 27 ust. 4 decyzji ramowej, i jej uzyskanie, jeśli ma zostać wykonana kara pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający związany z pozbawieniem wolności. Możliwe jest ściganie lub skazanie osoby za takie przestępstwo przed uzyskaniem tej zgody, o ile żaden środek ograniczenia wolności nie jest stosowany na etapie ścigania lub postępowania karnego zmierzającego do wydania wyroku w odniesieniu do tego przestępstwa. Wyjątek, o którym mowa w art. 27 ust. 3 lit. c), nie stoi w każdym razie na przeszkodzie nałożeniu na osobę przekazaną środka ograniczenia wolności przed uzyskaniem zgody, jeżeli ten środek jest uzasadniony przez pozostałe zarzuty objęte aktem oskarżenia wymienione w europejskim nakazie aresztowania.

Podpisy